

Základní škola, Rudná, 5. května 583

5. května 583, 252 19 Rudná

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

I. Úvod

V souladu s Metodickým pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Metodickým pokynem k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví a spoluprací předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži spáchané, Strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Středočeského kraje na období 2013-2018 a ostatními závaznými materiály bude pozornost všech pedagogických pracovníků ve školním roce 2019/2020 zaměřena na plnění tohoto minimálního preventivního programu.

Minimální preventivní program školy je celoroční program zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj žáků. Klade si za cíl vhodným způsobem informovat žáky školy o nebezpečí sociálně – patologických jevů a snažit se na ně působit tak, aby došlo k omezení výskytu těchto jevů, v případě problémů pomoci s jejich řešením. Zasahuje výchovnou i vzdělávací složku během celého školního roku a směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu třídy, ke změně motivace žáků a pedagogů a ke změnám vyučovacích metod.

II. Výchozí situace

Charakteristika školy:

Jsme školou málotřídního typu, která poskytuje vzdělávání žákům I. stupně ZŠ a. Nacházíme se v klidné části obce Rudná. Naše škola je školou spádovou pro sedmnáct okolních vesnic. Škola je příměstskou dopravou velice dobře dostupná ze širokého okolí. Kapacita školy je 60 žáků, výuka probíhá ve třech třídách. Každou třídu navštěvuje 12 – 19 žáků. Součástí školy je školní jídelna – výdejna s kapacitou 50 míst. Výuka probíhá ve třech učebnách, dále v tělocvičně, ve výborně vybavené školní dílně, cvičné kuchyni a na školní zahradě. Školní zahrada je vybavena houpačkami a prolézačkami pro děti menší, pro oddech i pro výuku slouží na zahrádce školní terasa s venkovním posezením. Žáci i učitelé mají přístup na internet. V každé třídě je umístěna interaktivní tabule s dataprojektorem a notebookem. V učebně, kde se vzdělávají nejmenší děti je simulován byt s kuchyňkou a pokojem. Učebny jsou prostorné, světlé, dobře vybavené pomůckami pro každodenní práci. Pro další vzdělávání a práci žáků i pedagogů je ve škole k dispozici dobře vybavená školní knihovna a také kabinet s velkým množstvím pomůcek. Literatura, učebnice a učební pomůcky jsou průběžně doplňovány o nové. Obědy škola dováží z kuchyně ZŠ Rudná. Na vzhledu školy se podílejí ve velké míře žáci a učitelé. Škola stále pracuje na obměně učeben modernějším nábytkem a zařízením

Primární prevenci lze realizovat za plné podpory ředitele školy a podpory celého pedagogického sboru. Prevence rizikového chování a výchova k zdravému životnímu stylu se

---

Telefon: 311 670 109, 605 044 209

IČO 49855263

e-mail: info@zsrudna5kvetna.cz

z organizačního hlediska dotýká nejen metodika primární prevence, případně výchovného poradce, ale i všech pedagogických pracovníků, zejména třídních učitelů. Vedení školy je pravidelně seznamováno s minimálním preventivním programem školy a s jeho plněním, respektive s problémy, které se v oblasti sociálně – patologických jevů ve škole vyskytují. Vyučující jednotlivých předmětů zařazují problematiku sociálně – patologických jevů do vhodných témat svých předmětů. Metodik primární prevence také úzce spolupracuje s výchovným poradcem.

Vymezení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování je zaměřena:

- A) Předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků - záškoláctví, šikana, násilí, kriminalita, delikvence, vandalismus, politický a náboženský extremismus, rasismus, xenofobie, užívání návykových látek, onemocnění HIV/AIDS, pohlavně přenosné nemoci a infekční nemoci, poruchy příjmu potravy, netolismus a patologické hráčství
- B) Rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech: poruch příjmu potravy, ohrožování mravní výchovy mládeže, domácí násilí, týrání a zneužívání, včetně komerčního sexuálního zneužívání. Základním principem strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Nеспецифická primární prevence zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u kterých byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování.

Minimální preventivní program je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:

- a) oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity),
- b) oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence),
- c) oblast přírodovědná (biologie člověka, fyziologie, chemie), d. oblast rodinné a občanské výchovy, e) oblast sociálně-právní.

Seznámení pedagogických pracovníků školy s MPP

Všichni pedagogičtí pracovníci budou seznámeni s minimálním preventivním programem prostřednictvím webových stránek školy a dále je možno si přečíst MPP ve sborovně školy. Pedagogičtí pracovníci budou vyzváni ke spolupráci při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a při preventivní práci s třídními kolektivy apod. Také budou opět požádáni zejména třídní učitelé o pomoc při zamýšlení se nad tím, čemu bychom měli věnovat největší pozornost, na co je podle nich se třeba soustředit, kde vidí největší problémy...

Základní právní dokumenty:

- Úmluva o právech dítěte
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
- Zákon č. 29/ 1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol
- Zákon č. 37/ 1987 Sb., o ochraně před alkoholem a jinými toxikomaniemi
- Zákon č. 218, o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb. a zákona č. 563/2004 Sb.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Nářízení vlády:

- Nářízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické, přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Vyhlášky: •

- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vnitroresortní předpisy MŠMT

- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999
  - Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů č. j. 20 006/2007-51 ze dne 16. 10. 2007, Věstník MŠMT sešit 11/listopad 2007
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 28 275/2000-22, Věstník MŠMT sešit 1/2001
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/200214, Věstník MŠMT sešit 3/2002
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se speciálními poruchami učení nebo chování č. j. 13 711/2001-24, Věstník MŠMT sešit 9/2002

- Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 25 884/2003-24, Věstník MŠMT sešit 11/2003.

I. Cíle programu

Cílem programu je seznámit žáky s různými riziky spojenými se závislostmi a jinými druhy rizikového chování, posílit jejich schopnost bránit se před těmito patologickými jevy zdravým a sociálně akceptovatelným způsobem – působit na jejich postojovou a emocionální složku prostřednictvím posílení některých stránek osobnosti, které mohou v budoucnu hrát roli při jejich setkání s návykovými látkami, případně společenským nátlakem, který by mohl ke vzniku některé ze závislostí vést. Dalším cílem programu je ukázat žákům možnosti adekvátního řešení náročných životních situací a ověřit si fyzické, psychické i sociální schopnosti.

Dalšími cíli programu jsou optimalizovat sociální klima v jednotlivých třídách a tím i v celé škole, posilovat komunikační dovednosti, schopnost vytvářet přátelské vazby, asertivní dovednosti, zlepšit sebeovládání, učit se nenásilnému zvládnutí konfliktů, zvládat úzkost a stres.

1. Obecné cíle

- odborné a průběžné vzdělávání školního metodika prevence a ostatních pedagogických pracovníků
- vypracování manuálů a metodických postupů pro řešení krizových situací (např. rozpoznání šikany, co dělat, když u žáka byly nalezeny drogy, žák pod vlivem návykové látky, žák přistižen při prodeji drog, rodič vykazuje problém s drogami atd.)
- preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování
- spolupracovat s odbornými subjekty
- usilovat o zapojení všech pedagogických pracovníků do příprav, plnění a vyhodnocování minimálního preventivního programu
- pravidelně navštěvovat a vyhledávat tematická divadelní a filmová představení, přednášky a besedy s odborníky, nabízet četbu knih a časopisů s danou tematikou
- usilovat o dobré vztahy mezi rodinou a školou
- zajistit pravidelné schůzky s rodiči, nabídnout rodičům didaktické materiály a poradenskou činnost.

2. Konkrétní cíle

a) Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- snižovat poptávku po návykových látkách
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem
- seznámit učitele pro případ potřeby s první pomocí intoxikovanému žákovi.

b) Prevence šikany posilování a rozvoj mezilidských vztahů, prevence projevů xenofobie, rasismu

- předcházet šikaně, předcházet projevům xenofobie, rasismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu (stáří x mládí...)
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách
- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích (fašismus, terorismus...)
- v případě potřeby zajistit intervenci (pomoc pracovníků PPP, SVP, D - centrum).

c) Prevence rizikového sexuálního chování

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům.

d) Prevence kriminality

- popsat základní projevy kriminality a delikvence
- zasvětit žáky do ustanovení trestního zákoníku, školního řádu apod.
- zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti – Chartu práv dítěte, Ústavu ČR
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou.

e) Zdravý životní styl

- podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- seznámit žáky s různými styly života – vrcholový sport, modelky
- praktický nácvik První pomoci s pracovníkem ČČK , Záchrané služby, Helpík

f) Prevence virtuálních drog

- patologické hráčství a závislosti na počítačových hrách
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, gambling, závislosti
- stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog

II. Činnosti nutné k dosažení cíle

Součástí některých předmětů jsou témata, která souvisí s problematikou návykových látek, zdravého životního stylu, chování, duševní hygienou apod. Zejména v těchto předmětech je prostor pro otevření diskuse a vhodného nasměrování žáků, použití různých

metod práce apod. V průběhu školního roku budou uskutečňovány různé akce – besedy, přednášky apod. podle potřeb pedagogů, z iniciativy školního metodika prevence a podle nabídky příslušných organizací. Bude pokračovat spolupráce s různými organizacemi. Žáci školy se pravidelně účastní sportovních soutěží, matematické olympiády, výtvarných soutěží a charitativních akcí.

Prevenici rizikového chování nelze chápat pouze jako jeden z dílčích úkolů školy – je to součást života celé školy, která prolíná všemi oblastmi jejího života. Jedinou a nezastupitelnou roli v prevenci má ovšem rodina. Společným cílem rodiny i školy je dobře připravit dítě na pozdější samostatný a úspěšný život.

Vypracoval: Mgr. František Flemr, 28.8. 2019

